

ประโยค ป.ธ. ๔
แปล ไทยเป็นมคธ
สอบครั้งที่ ๒ วันที่ ๓๐ เมษายน ๒๕๕๑

๑. ในกาลนั้น ในพระนครสาวัตถีมีมนุษย์อยู่ ๗ โกฏิ ๑ บรรดามนุษย์ ๗ โกฏิ นั้น มนุษย์ประมาณ ๕ โกฏิ ฟังธรรมกถาของพระบรมศาสดาแล้ว ได้เกิดเป็นพระอริยสาวก มนุษย์ประมาณ ๒ โกฏิ ฟังธรรมกถาของพระบรมศาสดาแล้ว ยังเป็นปุถุชนอยู่ ๑ บรรดามนุษย์เหล่านั้น พวกมนุษย์ที่เป็นอริยสาวก ได้มีกิจ ๒ อย่างเท่านั้น (คือ) เวลา ก่อนภัตตาหารก็ถวายทาน เวลาหลังภัตตาหาร มีมือถือของหอมและพวงดอกไม้เป็นต้น ให้คนถือผ้า ยารักษาโรคและน้ำปานะเป็นต้น พวกกันเดินไปเพื่อต้องการจะฟังธรรม ๑

อันธรรมดาพระพุทธเจ้าทั้งหลาย เมื่อจะทรงแสดงธรรม ทรงตรวจดูอุปนิสัยแห่งคุณวิเศษมีสัณณะ ศีลและการบวชเป็นต้นแล้ว ทรงแสดงธรรมตามอำนาจอริยาศัย เพราะฉะนั้น วันนั้น พระบรมศาสดา ทรงตรวจดูอุปนิสัยของภุมมพิมาฬาลานั้นแล้ว เมื่อจะทรงแสดงธรรม ได้ตรัสอนุพุทฺธิกถา ๑ คือ ทรงประกาศเรื่องทาน เรื่องศีล เรื่องสวัตรค์ โทษ ความต่ำทราม ความเศร้าหมองพร้อมของกามทั้งหลาย (และ) อานิสงส์ในการออกจากกาม ๑ ภุมมพิมาฬาล ฟังอนุพุทฺธิกถานั้นแล้ว คิดว่า ลูกชายและลูกสาว หรือว่า โภคสมบัติทั้งหลาย จะติดตามบุคคลผู้ไปสู่ปรโลกหาได้ไม่ แม้ร่างกาย (ของเรา) ก็ไม่ไปกับตน จะมีประโยชน์อะไรด้วยการอยู่ครองเรือนสำหรับเรา เราจักบวชละ ๑ พอเทศน์จบเขา ก็ได้เข้าไปเฝ้าพระบรมศาสดาทูลขอบวชแล้ว ๑

๒. ลำดับนั้น พระบรมศาสดา ตรัสถามเขาว่า ญาติบางคนผู้สมควรที่เธอจะพึงบอกลา ไม่มีหรือ ๑ น้องชายคนสุดท้องของข้าพระองค์ มีอยู่พระเจ้าข้า ๑ ถ้าเช่นนั้น เธอ จงบอกลาเขา (ก่อน) เกิด ๑ เขา กราบทูลรับว่า สาธุ แล้วถวายบังคมพระบรมศาสดา ไปถึงเรือนแล้ว ให้คนเรียกน้องชายคนสุดท้องมาบอกว่า เน่พ่อ ทรพฺยอะไร ๆ ทั้งที่เป็นสวัญญาณกถรพฺยและอวิญญานกถรพฺย

อันใดที่มีอยู่ในตระกูลนี้ ทรัพย์ทั้งหมดนั้น จงเป็นภาระของเจ้า เจ้าจงปกครอง
ทรัพย์นั้นเถิด ฯ นายท่าน ก็ท่านพี่เล่า ฯ เราจักบวช ณ สำนัก
พระบรมศาสดา ฯ ข้าแต่ท่านพี่ ท่านพี่พูดอะไร เมื่อแม่ตายแล้ว ข้าพเจ้าก็ได้ท่าน
พี่เป็นเสมือนแม่ เมื่อพ่อตายแล้ว ก็ได้ท่านพี่เป็นเสมือนพ่อ ในเรือนของท่านพี่
มีสมบัติอยู่มาก ท่านพี่อยู่ครองเรือนนั้นแหละ ก็สามารถทำบุญทั้งหลายได้
ท่านพี่อย่าได้ทำอย่างนี้เลย ฯ

ใช้เวลา ๔ ชั่วโมง ๑๕ นาที.

เฉลย ประโยค ป.๕. ๔
แปล ไทยเป็นมคธ

๑. ตทา สาวตถิยํ สตฺต มนุสฺสโกฏฺเฐ วสนฺติฯ เตสุ สตฺถุ ฌมฺมกถํ
สุตฺวา ปณฺจโกฏฺเฐมคฺตา มนุสฺสา อริยสวกา ชาตา เทวโกฏฺเฐมคฺตา ปุณฺธุชนาฯ
เตสุ อริยสวกานํ เทวเยว กิจฺจานิ อเหตุํ ปุเรภคตํ ทานํ เทนฺติ ปจฺฉาภคตํ
คณฺธมาลาทิหคฺตา วตฺถเกสฺสชฺชปानกาที กาหาเปตฺวา ฌมฺมสฺสวณฺตถาย กจฺจนฺติฯ

พทุธา จ นาม ฌมฺมํ เทเสนฺตา สรรณสิลปพฺพชฺชาทีนํ อุปนิสฺสยํ
โอโลเกตฺวา อหฺมาสยวเสน ฌมฺมํ เทเสนฺติ ตสฺมา ตํทิวสํ สตฺถา ตสฺส
อุปนิสฺสยํ โอโลเกตฺวา ฌมฺมํ เทเสนฺโต อนุปฺพุทฺธิกถํ กเถสิฯ เสยฺยถิทํ?
ทานกถํ สีสกถํ สคฺคกถํ กามานํ อาทีนํ โอการํ สงฺกิเลสํ เนกขมฺเม อานิสํสํ
ปกาเสสิฯ ตํ สุตฺวา มหาปาโล กุฏุมฺพโก จินฺตฺติ ปรโลกํ กจฺจนฺตํ ปุตฺตธิตโร
วา โภคา วา นานุกจฺจนฺติ สรรีปํ อคฺคณา สทฺธิ น กจฺจติ ก็ เม ฆราวาสเน
ปพฺพชิสฺสามีติฯ โส เทสนาปริโยसाने สตฺถารํ อุปสงฺกมิตฺวา ปพฺพชฺชํ ยาจิฯ

๒. อถ นํ สตฺถา นคฺติ เต โกจิ อาปฺจุณฺติพฺพยุคฺตโก ฌาตีติ อาหฯ
กนิฏฺฐภาตา เม อคฺติ กนฺเตติฯ เตนฺทึ ตํ อาปฺจุณาหิติฯ โส สาธฺวติ
สมฺปญฺจิณฺติว สตฺถารํ วนฺทิตฺวา เกหํ คณฺตฺวา กนิฏฺฐํ ปกฺโกสาเปตฺวา ตาต
ยํ อิมสฺมี กุเล สวัญญานกาวิญฺญานกํ ฌนํ กิณฺจิ อคฺติ สพฺพนฺตํ ตว ภาโร
ปฏฺธิปชฺชาหิ นนฺติฯ ตุมฺहे ปน สามีติฯ อหํ สตฺถุ สนฺติเก ปพฺพชิสฺสามีติฯ
ก็ กเถสิ ภาติก ตวํ เม มาตริ มตาช มาตา วีย ปิตริ มเต ปิตา วีย ลทฺโธ
เกเห โว มหาวิภโว สกฺกา เกหํ อหฺมาวสนฺเตเหว ปุณฺณานิ กาคฺตุ มา
เอวมกตฺถาติฯ